

TEKNIIKAN WAIHEITA

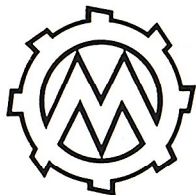
TEKNIKA I TIDEN

TEKNIIKAN
MUSEOLEHTI

3/1988 lokakuu

6. vuosikerta

ISSN 0780-5772

Kustantaja
Suomen Teknillinen Museoyhdistys -
Tekniska Museiföreningen
i Finland ry

Päätoimittaja
Martti Kajaste

Toimitus
Martti Kajaste
Iivisniementie 2 I 143
02260 Espoo
puh. 90-883 893 (iltaisin)

Toimituskunta
Carl-Fredrik Geust
Pertti Kaarna
Martti Kajaste
Matti Krank
Jaakko Liede
Lea Väkeväinen

STMY:n jäseneksi ilmoittautumiset,
lehden tilaukset, osoitteenmuutokset
Matti Krank
Laurinlahdentie 12 E
02320 Espoo
puh. 90-801 7830 (iltaisin)

Ilmoitukset
Helena Heinonen
Puh. (90) 7287 068

Tekniikan Waiheiden seuraava
numero ilmestyy joulukuussa

Paino
Painoratas Oy, Helsinki

Suomen Teknillinen Museoyhdistys 60 vuotta

Ajatus teknillisen museon saamisesta pääkaupunkiin syntyi Suomen Konepajainsinööriyhdistyksen piirissä 1920-luvun alkupuolella. Lukuisten insinööri- ja teollisuusjärjestöjen yhteisestä sopimuksesta päätettiin v. 1926 perustaa asiaa ajava museoyhdistys. Keskeisistä puuhamiehistä mainittakoon muiden joukossa eversti Knut Solin, insinööri Sigfrid Olin ja professori Uno Albrecht. Suomen Teknillinen Museoyhdistys r.y. — Tekniska Museiföreningen i Finland r.f. merkittiin yhdistysrekisteriin 6. lokakuuta 1928.

Sääntöjensä mukaan yhdistyksen tarkoituksena oli ”herättää harrastusta Suomen Teknillisen Museon aikaansaamiseksi sekä perustaa se”. Tarkoitusta tuli toteuttaa ”keräämällä ja näytteille asettamalla esineitä, jotka valaisevat tekniikan kehitystä maatalouden, teollisuuden, käsityön ja merenkulun aloilla, niin että Suomen Teknillinen Museo tulee koko kansalle hyödyksi”.

Ulkomaisia esikuvia oli runsaasti. Pariisissa oli jo suuresta vallankumouksesta lähtien tekniikan historiaa esitteleviä esineitä kerätty St. Martin -luostarin tiloihin. Lontoossa oli 1800-luvun lopulla avattu The Science Museum ja Wienissä valmistunut v. 1913 upea teollisuus- ja ammattimuseo. Alan tunnetuin laitos ”Deutsches Museum von Meisterwerken der Naturwissenschaft und Technik” oli v. 1925 avattu yleisölle lopullisessa sijoituspaikassaan Isar-joen saarella Münchenissä ja jo edellisenä vuonna oli Tukholman Djurgårdeniin alettu lahjoitusvaroilla rakentaa teknillistä museota. Erityisesti kaksi viimeksi mainittua tapahtumaa varmaankin vauhditti meikäläisiä asianharrastajia.

Rekisteröinnin jälkeen yhdistys paneutui jäsenhankintaan ja esineistön keräämiseen. Saatua aineistoa säilytettiin Teknillisen Korkeakoulun kellarissa. Talouslama kuitenkin tyrehdytti yhdistyksen aktiivisen toiminnan. Niinpä ensimmäinen vuosikokous kutsuttiin koolle vasta v. 1934, jolloin johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin monitoiminen professori Bernhard Wuolle. Sotien keskeyttämän toiminnan jälleen käynnistyessä v. 1945 yhdistykseen kuului 245 henkilö- ja 43 yhteisöjäsentä.

Yhdistyksen tavoitteet alkoivat maassamme toteutua konkreettisesti vasta 1960-luvulle tultaessa. Vuonna 1969 Helsingin kaupungin tuella perustettu Tekniikan Museon Säätiö ryhtyi pystyttämään museota Vanhassakaupungissa vesilaitokselta vapautuneisiin tiloihin; ensimmäinen näyttelyhalli avattiin yleisölle v. 1975. Tampereella jo 1920-luvulla alkaneen paikallisen harrastustoiminnan tuloksena Tampereen Teknillisen Museon ensimmäinen näyttely voitiin avata v. 1958. Tampereen kaupungin omistukseen siirrettynä esineistö sai v. 1971 nykyisen sijoituspaikkansa Tammelan kaupunginosassa.

Suotuisan kehityksen todeten Suomen Teknillinen Museoyhdistys luovutti oman esineistönsä kyseisille perustetuille museoille ja suuntasi aktiivisuutensa teknillisten museoiden yhteistyön kehittämiseen ja yleisöinformointiin. Yhdistyksen säännöt täsmennettiin 1970-luvun lopulla uusien toimintatavoitteiden mukaisiksi.

Suomen Teknillisen Museoyhdistyksen näkyvimpiä toimintamuotoja ovat tämän jälkeen olleet vuosittain järjestetyt valtakunnalliset Tekniikan Museo-päivät ja neljästi vuodessa ilmestyvä Tekniikan Waiheita -lehti. Vaihtelevien teemojen ympärille rakentuvat Tekniikan Museo-päivät ovat vuosittain keränneet runsaasti osanottajia teollisuuden ja museoväen piiristä. Järjestyksessä yhdenneitoista Museo-päivät, joiden aiheena oli Suomen teollistumisen historia, järjestettiin Helsingissä 29.—30. syyskuuta yhdistyksen 60-vuotisjuhlan merkeissä.

Etukannen kuvat: Tukkien erottelua Valmarin lajittelupaikalla Kemijoen suussa vuonna 1912, Ruskealan marmorilouhos vuonna 1901, käsinojan reikien poraaminen, kuva vuodelta 1949, Kone ja Silta, Helsinki. Kuvat museovirasto. Sivun kaksi kuva Tekniikan museo, B-halli. Kirjapainotekniikkaa. Kolmisyrjäleikkuri. Kuvaaja Raimo Paappa. Takakannen kuva Tekniikan museo, B-halli. Kemian osasto. Kuvassa muovinvalmistusprosessiin kuuluva ohjauspaneeli ja ohjauspöytä sekä saman laitoksen pienoismalli. Kuvaaja Raimo Paappa.